

Liepājas valstspilsētas pašvaldības dome

Rožu iela 6, Liepāja, LV-3401, tālrunis: 63404750, e-pasts: pasts@liepaja.lv, www.liepaja.lv

#LEMUMA_PROJEKTS#

LĒMUMS

Liepājā

#LEMUMA_REG_DATUMS_V_L#

Nr. #LEMUMA_NUMURS#

Par viedokli par likumprojektu "Grozījumi
Administratīvi teritoriju un apdzīvoto vietu likumā"

Liepājas valstspilsētas pašvaldības dome 2021.gada 1.oktobrī ir saņēmusi Latvijas Republikas Saeimas Administratīvi teritoriālās reformas komisijas (turpmāk – Komisija) aicinājumu iesniegt pašvaldības domes lēmumu, kurā pausta attieksme pret Komisijas 1.lasījumā atbalstīto Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas sagatavoto likumprojektu "Grozījumi Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumā" (turpmāk – likumprojekts).

Likumprojekts paredz 2025.gadā apvienot Liepājas valstspilsētas pašvaldību ar Dienvidkurzemes novada pašvaldību, nosakot Liepāju par apvienotās pašvaldības administratīvo centru, un paredzot, ka pēc 2022.gada 1.janvāra līdz 2025.gada pašvaldību vēlēšanās ievēlētās domes pirmajai sēdei pašvaldībām ir pienākums sadarboties pašvaldības mantas apsaimniekošanā, saimnieciskās darbības sekmēšanā, sabiedriskās kārtības nodrošināšanā, sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanā un bērnu tiesību aizsardzības jomā. Papildus likumprojekts paredz noteiktus uzdevumus, kas apvienojamajām pašvaldībām veicami gan līdz to apvienošanai, gan arī pēc 2025.gada pašvaldību vēlēšanām.

Liepājas valstspilsētas pašvaldības dome (iepriekš Liepājas pilsētas dome) 2019.gada 19.septembrī pieņēma lēmumu Nr.344 "Par administratīvi teritoriālās reformas virzību", kurā tika lūgta Latvijas Republikas Saeima saglabāt Liepājas pilsētai republikas pilsētas statusu, neieklejaujot Liepājas pilsētu novada pašvaldības sastāvā. Minētais lēmums ir spēkā un Liepājas valstspilsētas pašvaldība savu viedokli šajā jautājumā nav mainījusi.

Latvijas Republikas Saeima, 2020.gada 10.jūnijā pieņemot Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu, respektēja Liepājas pašvaldības viedokli un Liepāju neiekļāva Dienvidkurzemes novada pašvaldības sastāvā. Šobrīd notiek administratīvi teritoriālās reformas īstenošana un Dienvidkurzemes novada pašvaldība veic institucionālu maiņu, apvienojot vairāku iepriekšējo novadu pašvaldību iestādes un citas institūcijas, tai skaitā kapitālsabiedrības, īpašumu vienotu uzskaiti un daudz citu nepieciešamo darbību, lai nodrošinātu jaunizveidotā novada pilnvērtīgu darbu.

Deklarācijas par Artura Krišjāņa Kariņa vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību 223.punktā noteikts, ka līdz 2021.gadam īstenos vietējo pašvaldību reformu, apvienojot pašvaldības ilgtspējīgākās un ekonomiski spēcīgākās vienībās, kas spēj nodrošināt likumā minēto pašvaldību autonomo funkciju izpildi salīdzināmā kvalitātē un pieejamībā. Viens no administratīvi teritoriālās reformas mērķiem ir pašvaldību iedzīvotāju tiesības uz efektīvu pakalpojumu saņemšanu, kā arī pašvaldības attīstības un resursu izmantošanas efektivitāti.

Saskaņā ar Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma pielikuma "Administratīvās teritorijas, to administratīvie centri un teritoriālā iedalījuma vienības" 15.punktu šobrīd par Dienvidkurzemes novada administratīvo centru ir noteikta Grobiņa.

Ministru kabinets ir norādījis, ka visaptverošs reformas pamatojums var tikt balstīts uz dažādiem apsvērumiem, tostarp tādiem, kas attiecas uz plašākām visas sabiedrības interesēm. Sabiedrības interesēm atbilst resursu un funkciju izpildes ziņā iespējami efektīvākas un racionālākas valsts pārvaldes sistēmas veidošana. Vērā jāņem arī tādi apstākļi kā pašvaldības demogrāfiskās situācijas attīstība, finansējums, funkciju izpildes izmaksas, iedzīvotāju migrācijas paradumi (skatīt Satversmes tiesas 2021.gada 12.marta spriedumu lietā Nr.2020-37-0106 6.punktu).

Saskaņā ar Latvijas Nacionālās attīstības plānu 2014.-2020.gadam ir noteikti 9 nacionālas nozīmes attīstības centri: Rīga, Daugavpils, Jelgava, Jēkabpils, Jūrmala, Liepāja, Rēzekne, Valmiera, Ventspils un 21 reģionālas nozīmes attīstības centrs: Kuldīga, Talsi, Tukums, Saldus, Dobeles, Bauska, Ogre, Aizkraukle, Sigulda, Cēsis, Limbaži, Smiltene, Alūksne, Gulbene, Balvi, Preiļi, Līvāni, Ludza, Krāslava, Madona, Valka.

Šobrīd sagatavotais likumprojekts skar Daugavpils, Jelgavas, Liepājas, Rēzeknes un Ventspils valstspilsētas pašvaldības, nosakot tās par novadu attīstības centriem. Minētās valstspilsētas valsts attīstības plānošanas dokumentos ir noteiktas par nacionālas nozīmes attīstības centriem.

Satversmes tiesa 2021.gada 21. jūnija spriedumā lietā Nr.2020-41-0106 noteica, ka: "[...] jāņem vērā tas, ka šis spriedums skar vairākas pašvaldības, tostarp arī tās, kuras Satversmes tiesā nav vērsušās, un vairākus desmitus tūkstošus iedzīvotāju, turklāt jauno pašvaldību domju vēlēšanas jau ir notikušas. Taisnīguma princips prasa panākt iespējami taisnīgāku līdzsvaru starp dažādu sabiedrības locekļu pretrunīgajām interesēm (sk.piemēram, Satversmes tiesas 2010.gada 15.marta sprieduma lietā Nr.2009-44-01 23.punktu). Satversmes tiesas uzdevums ir nepieļaut tādu situāciju, ka no apstrīdēto normu spēka zaudēšanas rastos jauni tiesību aizskārumi. Tieši pretēji – tiesai ir pienākums pēc iespējas līdzsvarot personu atšķirīgās intereses. Vienādā mērā ir aizsargājamas gan to novadu iedzīvotāju intereses, kuru domes ir vērsušās Satversmes tiesā, gan arī to novadu iedzīvotāju intereses, kuru domes Satversmes tiesā nav vērsušās. Ilūkstes un Ozolnieku novadu domju apstrīdēto normu atzīšana par spēkā neesošām no to pieņemšanas brīža vai Satversmes tiesas sprieduma spēkā stāšanās dienas varētu novest pie būtiska citu personu interešu aizskāruma. Turklāt par jaunu, reformas mērķim un novadu veidošanas kritērijiem atbilstošu administratīvi teritoriālo iedalījumu ir jālemj Saeimai".

Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumā un likumprojektā joprojām nav ievērots vienots princips attiecībā uz novadu administratīvajiem centriem, proti, par administratīvajiem centriem ir noteikti ne tikai nacionālas vai reģionālas nozīmes attīstības centri, piemēram, Saulkrasti, Varakļāni. Turklāt Satversmes tiesa savā 2021.gada 21.jūnija spriedumā lietā Nr.2020-41-0106 ir atzinusi par atbilstošu Satversmei Mārupes novada izveidošanu ar administratīvo centru Mārupe, kas nav atzīts ne par nacionālas nozīmes, ne reģionālas nozīmes attīstības centru.

Tādējādi Satversmes tiesa ir atstājusi Latvijas Republikas Saeimas izvērtēšanai administratīvā centra noteikšanu, ievērojot administratīvi teritoriālās reformas mērķus un sasniedzamos rezultātus. Saeima izdarot racionālus un pamatotus apsvērumus var noteikt citus kritērijus, kā nosakāmi attiecīgu novadu administratīvie centri. Saeima šādus apsvērumus ir izdarījusi un noteikusi attiecīgus kritērijus attiecībā uz Pierīgas novadiem.

Vēršama uzmanība, ka Saeima, 2021.gada 1.jūnijā izdarot grozījumus Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumā, noteica, ka Ministru kabinetam reizi četros gados, sākot ar 2022. gadu, līdz 1. maijam jāiesniedz Saeimai ziņojumu par izmaiņām pašvaldību un administratīvo reģionu sociālekonomiskajā situācijā. Ziņojumā ietverams arī administratīvi teritoriālās reformas rezultātā radušos ieguvumu un zaudējumu vērtējums. Pirmajā no ziņojumiem papildus jāiekļauj izvērtējumu un

pētījumos balstītu informāciju par Saulkrastu novada attīstības potenciālu un jāsniedz izvērtējumu par potenciāliem reģionālas nozīmes attīstības centriem Ventspils, Rēzeknes, Augšdaugavas, Saulkrastu, Varakļānu, Dienvidkurzemes un Jelgavas novadā.

Ne Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, ne Ministru kabinets, ne arī Latvijas Republikas Saeima kā likumdevējs nav izvērtējuši Grobiņas vai kādas citas Dienvidkurzemes novadā iekļautas pilsētas kā Dienvidkurzemes novada administratīvā centra atbilstību kritērijiem, kas izrietētu no attiecīga administratīvi teritoriālās reformas posma izvērtējuma. Neveicot šādu izvērtējumu, valstspilsētas pašvaldības tiek nostādītas nevienlīdzīgā situācijā.

Ministrija attiecībā uz Babītes novada iekļaušanu Mārupes novadā ir norādījusi, ka Babītes novada pievienošana Mārupes novadam ir saderīga ar reformas mērķi un nodrošina pašvaldības spējas piesaistīt investīcijas, izveidot efektīvu izglītības, veselības aprūpes un sociālo pakalpojumu iestāžu, sabiedriskā transporta un ceļu, kā arī komunālās saimniecības tīklus (skatīt Satversmes tiesas 2021.gada 21.jūnija sprieduma lietā Nr.2020-41-0106 36.punktu). Attiecībā uz Dienvidkurzemes novada administratīvā centra noteikšanu Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija šādu izvērtējumu nav veikusi.

Likumprojekts citstarp paredz, ka Dienvidkurzemes pašvaldībai un Liepājas valstspilsētas pašvaldībai pēc 2022.gada 1.janvāra līdz 2025.gada pašvaldību vēlēšanās ievēlētās domes pirmajai sēdei jāsadarbības pašvaldības mantas apsaimniekošanā, saimnieciskās darbības sekmēšanā, sabiedriskās kārtības nodrošināšanā, sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanā un bērnu tiesību aizsardzības jomā. Taču minētās sadarbības ietvaru Saeima nav noteikusi. Vērā ņemams, ka Dienvidkurzemes novada pašvaldība tik īsā termiņā vēl nav varējusi veikt pienācīgu savas mantas apzināšanu, nodrošināt vienlīdzīgu pakalpojumu sniegšanu savas administratīvās teritorijas iedzīvotājiem saistībā ar administratīvi teritoriālās reformas posmu, ko Dienvidkurzemes pašvaldība leģitīmi uzsāka pēc pašvaldības domes ievēlēšanas un tās pirmās sēdes sasaukšanas 2021.gada 1.jūlijā.

Labā likumdošanas prakse ir viens no būtiskiem Latvijas Republikas Saeimas jautājumiem.

Ir konstatējams, ka jau ilgstoši Latvijas sabiedrībā tiek runāts par būtiskām likumdošanas procesa kvalitātes problēmām, piemēram, process notiekot haotiski, sociālie partneri tajā tiekot iesaistīti vien formāli vai netiekot iesaistīti vispār, likumprojekti tiek pieņemti lielā steigā, to pieņemšana netiek skaidrota un pamatota sabiedrībai. Likumdošanas procesa kvalitātes pilnveidošana būtu uzskatāma par vienu no būtiskajiem veidiem, kā stiprināt tautas atbalstu valsts varas orgānu darbam, īpaši laikā, kad uzticība valsts varai ir katastrofāli zema (Ziemele I. Likumdošanas procesa pilnveidošana: jauna konstitucionāla orgāna piedāvājums. Jurista Vārds, 07.03.2017., Nr. 10 (964), 10.–13. lpp.).

Liepājas valstspilsētas pašvaldības domes ieskatā šobrīd sagatavotā redakcija ir sasteigta un nepārdomāta. Šādu tiesību normu pieņemšana var novest pie iedzīvotāju interešu būtiska aizskārums, radot tiem papildu finansiālu un birokrātisku slogu.

Pamatojoties uz likuma "Par pašvaldībām 21.panta pirmo daļu, 61.¹pantu, vadoties no Latvijas Republikas Satversmes 1. un 101.panta, ņemot vērā Latvijas Republikas Saeimas Administratīvi teritoriālās reformas komisijas 2021.gada 1.oktobra vēstuli Nr.142.9/19-4-13/21, Liepājas valstspilsētas pašvaldības dome **nolemj**:

1. Neatbalstīt piedāvātajā redakcijā Latvijas Republikas Saeimas Administratīvi teritoriālās reformas komisijas un 1.lasījumā atbalstīto Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas sagatavoto likumprojektu "Grozījumi Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumā".

2. Lūgt Latvijas Republikas Saeimu pirms administratīvi teritoriālās reformas turpināšanas izvērtēt un publiskot rezultātus par iepriekšējo administratīvi teritoriālās

reformas posmu, 2021.gada 1.jūlijā izveidoto novadu pašvaldību apvienošanas gaitu, ieguvumiem un problēmjautājumiem.

3. Pēc 2.punktā minētā izvērtējuma publiskošanas pārskatīt Liepājas valstspilsētas pašvaldības viedokli par administratīvi teritoriālās reformas turpināšanu.

Priekšsēdētājs

Gunārs Ansiņš

Nosūtāms: Latvijas Republikas Saeimas Administratīvi teritoriālās reformas komisijai, Latvijas Pašvaldību savienībai, Latvijas Lielo pilsētu asociācijai, Juridiskajai daļai, Domes priekšsēdētāja birojam

Sagatavoja: Liepājas pilsētas pašvaldības iestādes "Liepājas pilsētas pašvaldības administrācija" Juridiskās daļas vadītāja Dace Arāja

Saskaņots:

Pašvaldības izpilddirektors